

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Anny Žákovej a členiek senátu JUDr. Aleny Adamcovej a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci navrhovateľa **P. O.**, bytom B., proti odporkyňi **Sociálnej poisťovni, ústrediu so sídlom v B.**, Ul. 29. augusta č. 8, **o výšku predčasného starobného dôchodku**, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v B., č.k. 6Sd 199/04-47 z 12. decembra 2007, rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v B. č.k. 6Sd 199/04-47 z 12. decembra 2007 **p o t v r d z u j e.**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom krajský súd podľa § 250q ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“) potvrdil rozhodnutie odporkyne č. X. X. zo 6.

augusta 2004 – ktorým bol navrhovateľovi podľa § 67 a § 293a ods. 3 zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák.č. 461/2003 Z.z.“) priznaný od 1. mája 2004 predčasný starobný dôchodok v sume 6.520,- Sk mesačne - a odporkyňa náhradu trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že odporkyňa určila sumu predčasného starobného dôchodku navrhovateľa správne. Nakoľko navrhovateľ podmienky nároku na dôchodkovú dávku splnil k 1. máju 2004, rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu boli u navrhovateľa kalendárne roky 1994 až 2003. Zdôraznil, že výška osobných vymeriavacích základov navrhovateľa v rokoch 1982 až 1989 (kedy mal pracovať aj pre cestovné kancelárie) tak nebola dôležitá, pretože tieto kalendárne roky nespádali do rozhodujúceho obdobia (1994-2003) na zistenie priemerného osobného mzdového bodu navrhovateľa a z osobných vymeriavacích základov navrhovateľa v týchto rokoch (1982-1989) sa pri výpočte priemerného osobného mzdového bodu nevychádzalo. Kalendárne roky 1982 až 1989 boli navrhovateľovi v celom rozsahu započítané do obdobia dôchodkového poistenia (celkovo získal dobu dôchodkového poistenia ku dňu 1. máju 2004 - 15 218 dní, t.j. 41 rokov a 253 dní). Krajský súd ďalej uviedol, že kalendárny rok 2004 taktiež nepatrí do rozhodujúceho obdobia (kalendárne roky 1994 až 2003), a preto výška vymeriavacieho základu navrhovateľa dosiahnutá v tomto kalendárnom roku nemohla ovplyvniť sumu predčasného starobného dôchodku navrhovateľa. Tiež poukázal na skutočnosť, že v kalendárnom roku 2003 mal navrhovateľ vymeriavací základ podľa evidenčného listu dôchodkového poistenia 197.623,- Sk, pričom existenciu iného (vyššieho) vymeriavacieho základu nepreukázal a žiadne iné dôkazy ani nepredložil (listinné), ani neoznačil. Krajský súd ďalej uviedol, že odporkyňa uznáva, že navrhovateľ bol zamestnaný aj v zamestnaní zaradenom do II. pracovnej kategórie (získal 7 064 dní v II. pracovnej kategórii), avšak táto skutočnosť v zmysle ustanovení zák.č. 461/2003 Z.z. nemá vplyv na výšku priemerného osobného mzdového bodu, ani na dobu dôchodkového poistenia a už vôbec nie na výšku aktuálnej dôchodkovej hodnoty (ktorá je určená jednotnou sumou na každý kalendárny rok). Zdôraznil, že skutočnosť, že navrhovateľ bol zamestnaný v II. pracovnej kategórii by mohla mať vplyv na sumu jeho predčasného starobného dôchodku len vtedy, keby, vzhľadom na dĺžku zamestnania v II. pracovnej kategórii, došlo k zníženiu dôchodkového veku navrhovateľa, v dôsledku čoho bolo by obdobie, za ktoré sa znižuje suma predčasného starobného dôchodku kratšie a predčasný starobný dôchodok navrhovateľa by sa znížil o menšiu sumu (o 0,5% za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu

predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku). Dôchodkový vek navrhovateľa by však bolo možné znížiť až na 55 rokov len v prípade, keby bol zamestnaný v I. pracovnej kategórii (§ 21 ods.1 písm. a/ až d/ a § 174 zák.č. 100/1988 Zb.), ktorú podmienku navrhovateľ nespĺnil. Podľa názoru krajského súdu odporkyňa správne konštatovala, že navrhovateľ dosiahne dôchodkový vek dňa 10. októbra 2008 (§ 65 ods. 2 zák.č. 461/2003 Z.z.).

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie navrhovateľ. Ako dôvod uviedol, že podľa jeho právneho názoru krajský súd potvrdením rozhodnutia odporkyne - ktorým mu nebola priznaná II. pracovná kategória - protiprávne uplatnil retroaktivitu a tiež porušil jeho základné ľudské práva a slobody. Krajský súd tiež porušil § 66 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z., nakoľko nevykonal dôkazy o priznaní II. pracovnej kategórie pánovi P. W.. Navrhovateľ zdôraznil, že pred podaním žiadosti o predčasný starobný dôchodok bol poučený pracovníčkou odporkyne v tom smere, že všetky jeho nároky, vrátane nároku na jeho II. pracovnú kategóriu zostanú zachované, nakoľko nie je možné, aby rovnaký starobný dôchodok mali osoby, ktoré majú odpracovaných 20 rokov alebo navrhovateľ, ktorý má odpracovaných 41, $\frac{3}{4}$ rokov a ktorý mal za celú dobu poistenia nadpriemerné zárobky nadpriemerne progresívne zdanené. Zároveň poukázal na skutočnosť, že od roku 1982 mal súbežne viac pracovných pomerov, za ktoré si platil osobitne dôchodkové poistenie, prípadne ho odvádzal zamestnávateľ u ktorého mal vedľajší pracovný pomer. Podľa názoru navrhovateľa poisťovňa bola povinná pri výpočte jeho osobného bodu zohľadniť aj zárobok za obdobie, keď pracoval pre cestovné kancelárie a pre ďalšie firmy (P., B. C., M. F. a A.). Zdôraznil, že krajský súd si predmetné okolnosti v uvedenom konaní neoveril a napriek tomu rozhodol.

Navrhovateľ s poukazom na uvedené žiadal, aby odvolací súd rozhodol, že :

- odporkyňa je povinná započítať 20 rokov odpracovaných navrhovateľom v II. pracovnej kategórii a o sumu za tieto roky vypočítanú zvýšiť jeho predčasný starobný dôchodok,
- krajský súd je povinný vykonať navrhovateľom navrhnuté dôkazy,
- odporkyňa a krajskému súdu sa zakazuje uplatňovať retroaktivitu,
- odporkyňa je povinná započítať dôchodkové a sociálne poistenie navrhovateľa za obdobie jeho práce pre cestovné kancelárie,

- odporkyňa je povinná započítať dôchodkové a sociálne poistenie navrhovateľa za obdobie jeho práce pre organizácie P., G., v rokoch 1985-86, A. B. za roky 1992/1993, M. F. za roky 1992/93, B.-C. B. za roky 1992/93/94,
- odporkyňa je povinná započítať dôchodkové a sociálne poistenie navrhovateľa za priemer preplatenej nevyčerpanej dovolenky v rokoch 2003 po jeho odchode do predčasného starobného dôchodku jeho zamestnávateľom S., B. a po jeho výpočte odporkyňou.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu v plnom rozsahu ako vecne správny potvrdil. Zároveň zdôraznila, že pri rozhodovaní o nároku navrhovateľa na dôchodkovú dávku vychádzala z evidenčného materiálu nachádzajúceho sa v jej centrálnej evidencii a tiež predloženého navrhovateľom pri spísaní žiadosti o dôchodok, ako aj z rozhodujúcich skutočností získaných počas konania o dôchodkovej dávke. Odporkyňa v rámci vyjadrenia poukázala tiež na skutočnosť, že nakoľko navrhovateľovi bol priznaný predčasný starobný dôchodok, § 274 zák.č. 461/2003 Z.z. na účely porovnávacieho výpočtu dôchodku podľa zák.č. 100/1988 Zb. nemožno použiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 3 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nemožno priznať úspech.

Z podkladov administratívneho spisu vyplýva, že navrhovateľ si 15. júna 2004 uplatnil u odporkyne nárok na predčasný starobný dôchodok, ktorý žiadal priznať od 1. mája 2004.

Podľa § 67 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z.(v znení účinnom ku dňu požiadania predčasného starobného dôchodku) poistenec má nárok na predčasný starobný dôchodok, ak

a/ bol dôchodkovo poistený najmenej 10 rokov a

b/ suma predčasného starobného dôchodku ku dňu, od ktorého požiadal o jeho priznanie, je vyššia ako 1,2- násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa osobitného predpisu (§ 2 písm. a/ zák.č. 125/1998 Z.z. o životnom minime a o ustanovení súm na účely štátnych sociálnych dávok).

Navrhovateľ podmienku nároku na predčasný starobný dôchodok a jeho výplatu k 1. máju 2004 splnil, nakoľko k tomuto dňu bol dôchodkovo poistený viac ako 10 rokov a suma jeho predčasného starobného dôchodku k 1. máju 2004 bola 6.269,- Sk mesačne, t.j. bola vyššia ako 1,2 – násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu (5.053,- Sk).

Rozhodujúcim obdobím na zistenie priemerného osobného mzdového bodu v zmysle § 63 ods. 7 zák.č. 461/2003 Z.z. boli u navrhovateľa roky 1994 – 2003, t.j. roky pred rokom, v ktorom boli splnené podmienky nároku na dôchodkovú dávku. Ako už bolo vyššie uvedené, v posudzovanej veci navrhovateľ podmienky nároku na dôchodkovú dávku splnil k 1. máju 2004.

Na základe uvedených skutočností aj podľa názoru odvolacieho súdu zárobky navrhovateľa za obdobie do 31. decembra 1993 nemali vplyv na určenie priemerného osobného mzdového bodu podľa § 63 ods. 1 zák.č. 461/2003 Z.z., ako aj na určenie konečnej sumy dôchodku.

Ako správne konštatoval krajský súd výška osobných vymeriavacích základov navrhovateľa v rokoch 1982 až 1989 nebola dôležitá, pretože tieto kalendárne roky nespádali do rozhodujúceho obdobia (1994 – 2003) na zistenie priemerného osobného mzdového bodu navrhovateľa. Taktiež kalendárny rok 2004 nepatril do rozhodujúceho obdobia, a preto výška vymeriavacieho základu navrhovateľa dosiahnutá v tomto kalendárnom roku nemohla ovplyvniť sumu jeho predčasného starobného dôchodku.

Odvolací súd sa tiež v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku krajského súdu v tom, že skutočnosť, že navrhovateľ bol zamestnaný aj v zamestnaní zaradenom do II. pracovnej kategórie (v ktorej získal 7.064 dní), v zmysle ustanovení zák.č. 461/2003 Z.z. nemá vplyv na výšku priemerného osobného mzdového bodu, ani na dobu dôchodkového poistenia a už vôbec nie na výšku aktuálnej dôchodkovej hodnoty, ktorá je určená jednotnou sumou na každý kalendárny rok. Skutočnosť, že navrhovateľ bol zamestnaný v zamestnaní zaradenom v II. pracovnej kategórii by mohla mať vplyv na sumu jeho predčasného starobného dôchodku len vtedy, keby vzhľadom na výšku doby zamestnania v II. pracovnej kategórii došlo k zníženiu dôchodkového veku navrhovateľa. V tom prípade, by obdobie, o ktoré sa znižuje suma predčasného starobného dôchodku, bolo kratšie a predčasný

starobný dôchodok navrhovateľa by sa znížil o menšiu sumu (o 0,5 % za každých začatých 30 dní od vzniku nároku na výplatu predčasného starobného dôchodku do dovŕšenia dôchodkového veku).

Odvolací súd považuje tiež za potrebné uviesť, že nakoľko navrhovateľovi bol priznaný *predčasný starobný dôchodok*, § 274 zák. č. 461/2003 Z.z. na účely porovnávacieho výpočtu sumy dôchodku podľa zákona č. 100/1988 Zb. nemožno použiť. V zmysle ustanovenia § 274 zák.č. 461/2003 Z.z. totiž nároky vyplývajúce zo zaradenia navrhovateľa do zvýhodnenej I. alebo II. pracovnej kategórie sa na účely výpočtu sumy dôchodkovej dávky použijú len pri priznaní *starobného, pomerného starobného* alebo *invalidného dôchodku*.

Odvolací súd s poukazom na obsah odvolania navrhovateľa konštatuje, že námietky navrhovateľa týkajúce sa rozhodnutia odporkyne vo veci iného účastníka nebolo možné v rámci tohto konania zohľadniť. Predmet konania v posudzovanej veci bol totiž striktne vymedzený obsahom napadnutého rozhodnutia, t.j. rozhodnutia, ktorým bol navrhovateľovi priznaný predčasný starobný dôchodok. Taktiež nebolo možné pri rozhodovaní prihliadať na námietky navrhovateľa týkajúce sa obsahu ústneho poučenia, ktoré mu malo byť poskytnuté zo strany pracovníčky odporkyne. Tieto skutočnosti sú pre posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia odporkyne právne irelevantné.

Na základe uvedeného odvolací súd konštatoval, že v predmetnej veci bol náležite zistený skutkový stav a odporkyňa ako aj krajský súd z neho vyvodili správne skutkové aj právne závery, s ktorými sa stotožnil. V odvolacom konaní navrhovateľ nepredložil také relevantné dôkazy, ktoré by preukazovali nové skutočnosti dôležité pre rozhodovanie o jeho predčasnom starobnom dôchodku, resp. ktoré by tieto závery spochybnili.

Za tohto stavu vo veci odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

Náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd v konaní neúspešnému navrhovateľovi nepriznal (§ 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V B. 29. januára 2009

Anna Žáková, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová